

ระบบการชำระเงิน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระบบการชำระเงินของเวียดนามอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม (SBV) ซึ่งเป็นธนาคารกลางของประเทศ โดย SBV จะเป็นผู้ออกกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานของระบบการชำระเงินบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

- การมีระบบการชำระเงินระหว่างธนาคารที่ทันสมัย
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกันของธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารและทุกสาขา
- มีความครอบคลุมทุกธุรกรรมทางการค้า
- ครอบคลุมการไหลเวียนของเงินในธุรกิจการค้า
- การดำเนินนโยบายการเงินของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกธุรกรรมทางการเงิน การธนาคารของรัฐบาล
- การเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้ใช้บริการธนาคารพาณิชย์มีมากขึ้น
- อำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สื่อการชำระเงิน (Payment Instruments)

1. Paper based

- เงินสด เป็นสื่อสำหรับการชำระเงินรายย่อย ชาวเวียดนามไม่นิยมฝากเงินกับธนาคารแต่เลือกที่จะเก็บเงินสดไว้ในตู้เซฟที่บ้านแทน ส่งผลให้ธุรกรรมรายย่อยส่วนใหญ่กระทำในรูปของเงินสด ทั้งนี้ SBV ได้กำหนดให้การชำระเงินภายในประเทศจะต้องกระทำในสกุลเงินท้องถิ่น
- เช็ค ใช้สำหรับการชำระเงินรายย่อยภายในประเทศ เช็คที่ออกมีอายุ 30 วัน ปริมาณการใช้เช็คยังมีน้อยเนื่องจากความเข้มงวดของธนาคารพาณิชย์ในการอนุญาตให้ลูกค้าซื้อเช็คเพื่อไปทำธุรกรรม ประกอบกับประชาชนไม่นิยมเปิดบัญชีกับธนาคาร
- Payment order หรือ Authorized payment order เป็นเอกสารการสั่งจ่ายเงิน ผู้ออกเอกสารจะให้ผู้รับเอกสารซึ่งเป็นผู้ให้บริการ Payment service จ่ายเงินเข้าบัญชีของผู้รับเงินตามจำนวนเงินที่ระบุโดยหักจากบัญชีของผู้จ่าย ใช้สำหรับการชำระเงินรายย่อยภายในประเทศ ส่วนการชำระเงินระหว่างประเทศจะใช้ International payment order
- Collection order หรือ Authorized collection order เป็นเอกสารการเรียกเก็บเงิน โดยผู้ออกเอกสารจะให้ผู้รับดำเนินการเรียกเก็บเงินแทนตามจำนวนที่ระบุไว้ ใช้สำหรับการชำระเงินรายย่อยภายในประเทศ ส่วนการชำระเงินระหว่างประเทศจะใช้ International collection order
- ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นเอกสารที่ผู้ออกตัวให้สัญญาว่าจะใช้เงินตามจำนวนที่ระบุให้แก่ผู้รับเงิน ใช้สำหรับการชำระเงินภายในประเทศ

- Bill of exchange ใช้สำหรับการชำระเงินระหว่างประเทศ โดยผู้ออกตั๋วแลกเงิน จะสั่งให้บุคคลที่เรียกว่าผู้จ่าย จ่ายเงินจำนวนตามที่ระบุให้แก่ผู้รับเงิน
- Letter of credit ใช้สำหรับการทำธุรกรรมชำระเงินระหว่างประเทศ ธนาคารผู้เปิด L/C โดยคำสั่งของผู้ซื้อ จะแจ้งไปยังผู้ขายผ่านทางธนาคารตัวแทนเป็นการ ยืนยันว่าเมื่อผู้ขายปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน L/C ถูกต้องครบถ้วนแล้วธนาคารผู้ เปิด L/C จะชำระเงินให้แก่ผู้ขาย

2. Electronic based

- บัตร ATM เป็นสื่อสำหรับการชำระเงินรายย่อยภายในประเทศ ATM ในเวียดนาม ใช้สำหรับการถอนเงินสดเป็นหลัก¹
- บัตรเครดิต/บัตรเดบิต เป็นสื่อสำหรับการชำระเงินรายย่อยภายในประเทศ
- ระบบรับชำระเงินออนไลน์ E-wallet เป็นสื่อสำหรับการชำระเงินรายย่อย บริการ E-wallet ที่พัฒนาโดยสถาบันการเงินต่าง ๆ นั้น ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ของปี 2553 มี ธนาคาร 18 แห่ง ที่ให้บริการโดยมี POS รองรับกว่า 200 เครื่อง นอกจากนี้ VinaPhone ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเวียดนามยังได้ร่วมมือกับ Vietcombank, Vietinbank และ ABBank ในการให้บริการ e-wallet ที่รู้จักกันในชื่อ MoMo โดยลูกค้าของ VinaPhone สามารถชำระค่าบัตรโดยสารเครื่องบิน ค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเอง นับเป็นผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รายแรกที่ให้บริการ e-wallet แก่ลูกค้าของตนเอง
- สื่อการชำระเงินระหว่างธนาคาร เวียดนามได้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการ ประกอบธุรกรรม Inter-bank payment เพื่อทดแทนระบบ Paper-based inter-bank payment ในเดือนกรกฎาคม 2545 สื่อการชำระเงิน Inter-bank electronic payment ประกอบด้วย
 - High Value Subsystem (HVTS) ใช้สำหรับธุรกรรมชำระเงินระหว่าง ธนาคารที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500 ล้านดอลลาร์ขึ้นไป
 - Low Value Subsystem (LVTS) ใช้สำหรับธุรกรรมชำระเงินระหว่าง ธนาคารที่มีมูลค่าต่ำกว่า 500 ล้านดอลลาร์

¹ Quarterly information on banking activities (QIII/2010) state bank of Vietnam

ธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม (SBV) ได้กำหนดค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากสมาชิกแต่ละรายในการทำธุรกรรมผ่าน Electronic Payment System ดังนี้

List of fees	Fee level
<p><u>High Value Subsystem</u> (ค่าธรรมเนียมคิดจากสมาชิกแต่ละรายโดยคิดเป็นรายการต่อเดือน เริ่มตั้งแต่รายการที่ 1 จนถึงรายการสุดท้ายของเดือนนั้น) รายการที่ 1 – รายการที่ 3,000</p> <p>รายการที่ 3,001 – รายการที่ 15,000</p> <p>ตั้งแต่รายการที่ 15,001 เป็นต้นไป</p>	<p>คิดค่าธรรมเนียมร้อยละ 0.02 ของจำนวนเงินที่โอน แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 18,000 ต้องต่อรายการ และไม่เกิน 300,000 ต่อต่อรายการ</p> <p>คิดค่าธรรมเนียมร้อยละ 0.015 ของจำนวนเงินที่โอน แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 18,000 ต่อต่อรายการ และไม่เกิน 250,000 ต่อต่อรายการ</p> <p>คิดค่าธรรมเนียมร้อยละ 0.01 ของจำนวนเงินที่โอน แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 18,000 ต่อต่อรายการ และไม่เกิน 200,000 ต่อต่อรายการ</p>
<p>หมายเหตุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลดค่าธรรมเนียมร้อยละ 50.0 หากเป็นการชำระเงินในเขตพื้นที่เดียวกัน 2. ลดค่าธรรมเนียมร้อยละ 20.0 หากธุรกรรมนั้นดำเนินการก่อนเวลา 12.00 น. ของวันนั้น 3. ลดค่าธรรมเนียมร้อยละ 60.0 หากเป็นการชำระเงินในเขตพื้นที่เดียวกัน และดำเนินการก่อนเวลา 12.00 น. ของวันนั้น <p><u>Low Value Subsystem</u></p>	<p>3,000 ต่อต่อรายการ</p>

ช่องทางการชำระเงิน (Payment Channels)

1. สาขาธนาคารพาณิชย์ ผู้ใช้บริการสามารถใช้ช่องทางสาขาของธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีด้วยกัน 1,275 สาขาทั่วประเทศ ทั้งที่เป็นธนาคารของรัฐ ธนาคารร่วมค้า สาขาธนาคารต่างชาติ และธนาคารท้องถิ่น
2. ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ATM, POS, Internet Banking การขยายตัวของจำนวนบัตรที่ออกโดยธนาคารต่าง ๆ ในช่วงระหว่างปี 2549 – 2553 ทำให้ธนาคารพาณิชย์มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเครือข่ายเพื่อรองรับการขยายตัวดังกล่าว โดยมีการดำเนินการร่วมกับสถาบันผู้ออกบัตรเครดิตในต่างประเทศ เช่น VISA, MasterCard ในการพัฒนาระบบของตนเองเพื่อให้ผู้ถือบัตรสามารถใช้บัตรเครดิตถอนเงินสดจากเครื่อง ATM ของธนาคารได้ ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ของปี 2553 มีการออกใช้บัตรกว่า 26 ล้านใบ ด้วยจำนวน ATM มากกว่า 10,000 เครื่อง และ Points of sale (POS) กว่า 40,000 เครื่อง อย่างไรก็ตามปริมาณการใช้บัตรเพื่อจ่ายชำระค่าสินค้าและบริการผ่าน POS ยังมีปริมาณไม่มากนัก²
3. โทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเวียดนามได้มีการนำระบบรับชำระเงินออนไลน์มาใช้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยสามารถชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเอง

สถานการณ์ปัจจุบัน

เพื่อที่จะเพิ่มปริมาณธุรกรรมการใช้บัตรผ่านเครื่อง POS และเป็นการอำนวยความสะดวกความสะดวกสำหรับผู้บริโภค รวมทั้งลดภาระของระบบ ATM ธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม (SBV) ได้ให้ The Viet Nam National Financial Switching Joint Stock Company (Banknetvn) และ The Smartlink Card Services Joint Stock Company (Smartlink) ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 8 แห่ง ได้แก่ Vietcombank, Agribank, Vietinbank, BIDV, Techcombank, VIB, SeaBank, และ Ocean Bank ในการเชื่อมโยงระบบ POS ระหว่างกันขึ้นในกรุงฮานอย การเชื่อมโยงดังกล่าวจะทำให้ผู้ถือบัตรของแต่ละธนาคารสามารถชำระค่าสินค้าและบริการผ่านเครื่อง POS ของธนาคารดังกล่าวร่วมกันได้ ซึ่งในเบื้องต้นมีผู้จำหน่ายสินค้าและบริการเข้าร่วมมากกว่า 100 ราย เช่น ซูเปอร์มาร์เก็ต, เครือข่ายร้านค้าปลีกของต่างประเทศ, ร้านอาหาร, โรงแรม, บริษัทผู้ให้บริการรถ taxi และโรงแรม หลังจากการดำเนินการในกรุงฮานอยแล้ว SBV มีโครงการที่จะให้ทาง Banknetvn และ Smartlink ขยายการเชื่อมโยงดังกล่าวไปยังนครโฮจิมินห์และเมืองต่าง ๆ ทั่วประเทศต่อไป

ทั้งนี้ การรับชำระเงินจากต่างประเทศสามารถทำได้โดยเสรี ขณะที่การจ่ายเงินไปให้ผู้รับในต่างประเทศจะได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวด โดยต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบพร้อมกับเหตุผลในการส่งเงินมาแสดงเพื่อประกอบการดำเนินการในแต่ละครั้ง
